Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. spalio 3 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Direktyva 2014/24/ES – 12 straipsnio 1 dalis – Taikymas laiko atžvilgiu – Valstybių narių laisvė pasirinkti paslaugų teikimo būdą – Ribos – Viešieji pirkimai, dėl kurių sudaromas vadinamasis „in house“ sandoris – Vidaus sandoris – Viešojo pirkimo sutarties ir vidaus sandorio sutapimas iš dalies“

Byloje C-285/18

dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. balandžio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Kauno miesto savivaldybė,

Kauno miesto savivaldybės administracija,

dalyvaujant:

UAB „Irgita“,

UAB „Kauno švara“,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras, teisėjai K. Jürimäe, D. Šváby (pranešėjas), S. Rodin ir N. Piçarra,

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– Kauno miesto savivaldybės administracijos, iš pradžių atstovaujamos advokatės L. Ziferman, advokato padėjėjų M. Dobilo ir A. Mikočiūnienės, vėliau – advokatų K. Kačerausko ir V. Vaitkutės Pavan bei advokato padėjėjos A. Mikočiūnienės,

– UAB „Irgita“, atstovaujamos advokato D. Pakėno,

– UAB „Kauno švara“, atstovaujamos advokato V. Masiulio,

* Proceso kalba: lietuvių.

– Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos K. Dieninio, R. Butvydytės, J. Prasauskienės ir R. Krasuckaitės,

– Estijos vyriausybės, atstovaujamos N. Grünberg,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. L. Kalėdos, P. Ondrůšek ir L. Haasbeek,

susipažinęs su 2019 m. gegužės 7 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132, klaidų ištaisymas OL L 339, 2014, p. 14) 1 straipsnio 2 dalies a punkto ir 2 straipsnio, 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18 (OL L 94, 2014, p. 65), 1, 12 ir 18 straipsnių, SESV 18, 49, 56 ir 106 straipsnių bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 36 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Kauno miesto savivaldybės (Lietuva) (toliau – Kauno miestas) ir Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – perkančioji organizacija) inicijuotą bylą dėl UAB „Kauno švara“ ir perkančiosios organizacijos sudarytos paslaugų teikimo sutarties.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2014/24 1, 2, 5, 7, 31 ir 32 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(1) valstybės narės institucijų arba jų vardu vykdomas viešųjų [viešojo pirkimo] sutarčių skyrimas [sudarymas] turi atitikti [SESV] principus, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas srityse, taip pat iš šių laisvių kylančius principus, kaip antai lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principus. Vis dėlto atvejams, kai viešosios [viešojo pirkimo] sutartys viršija tam tikrą vertę, turėtų būti parengtos nuostatos dėl nacionalinių pirkimo procedūrų koordinavimo, siekiant užtikrinti, kad tie principai būtų įgyvendinti praktiškai, o viešieji pirkimai – atverti konkurencijai;

(2) strategijoje „Europa 2020“, nustatytoje 2010 m. kovo 3 d. Komisijos komunikate „Europa 2020: Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“ <...>, viešiesiems pirkimams tenka svarbus vaidmuo kaip vienai iš rinkos priemonių, naudotinų siekiant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo kartu užtikrinant efektyviausią viešųjų lėšų naudojimą. Tuo tikslu reikėtų persvarstyti ir modernizuoti viešųjų pirkimų taisykles, priimtas pagal [2004 m. kovo 31 d.] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2004/17/EB [dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] ir [Direktyvą 2004/18], kad būtų padidintas viešųjų išlaidų efektyvumas, visų pirma sudarant palankesnes sąlygas mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) dalyvavimui viešuosiuose pirkimuose, ir kad perkantiesiems subjektams būtų suteikta galimybė geriau pasinaudoti viešųjų pirkimų teikiamomis galimybėmis siekiant bendrų

visuomenės tikslų. Taip pat reikia išaiškinti svarbiausias sąvokas ir koncepcijas, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas ir įtraukti tam tikri tvirtai nusistovėjusios susijusios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos aspektai;

<...>

(5) reikėtų priminti, kad nė viena šios direktyvos nuostata neįpareigoja valstybių narių sudaryti paslaugų, kurias jos nori teikti pačios, teikimo sutarčių arba naudotis išorės paslaugomis, arba teikimą organizuoti kitu būdu nei sudarant viešąsias sutartis, kaip apibrėžta šioje direktyvoje. <...>

<...>

(7) galiausiai turėtų būti priminta, kad ši direktyva nedaro poveikio nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų teisei laisvai spręsti, laikantis Sąjungos teisės, kaip apibrėžti bendrojo ekonominio intereso paslaugas, teisei nustatyti jų taikymo sritį ir teiktinos paslaugos ypatybes, įskaitant visas su paslaugos kokybe susijusias sąlygas, kad būtų įvykdyti jų viešosios politikos tikslai, kurių ja siekiama. Taip pat ši direktyva neturėtų daryti poveikio nacionalinių, regioninių ir vietos valdžios institucijų įgaliojimams pagal SESV 14 straipsnį ir Protokolą Nr. 26 dėl bendrus interesus tenkinančių paslaugų, pridėtą prie SESV ir [ES] sutarties, teikti, pavesti teikti ir finansuoti bendrojo ekonominio intereso paslaugas. Be to, šioje direktyvoje nenagrinėjami bendrojo ekonominio intereso paslaugų finansavimo klausimai ir valstybių narių pagal [Europos] Sąjungos konkurencijos taisykles suteiktos paramos, visų pirma socialinėje srityje, sistemos;

<...>

(31) kyla didelis teisinis netikrumas dėl to, kiek viešųjų pirkimų taisyklės turėtų būti taikomos tarp viešojo sektoriaus subjektų tarpusavyje sudaromoms sutartims. Susijusią [Teisingumo Teismo] praktiką valstybės narės ir netgi pačios perkančiosios organizacijos aiškina skirtingai. Todėl reikia paaiškinti, kokiais atvejais viešajame sektoriuje sudaromoms sutartims viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos.

Atliekant tokį aiškinimą reikėtų vadovautis atitinkamoje [Teisingumo Teismo] praktikoje nustatytais principais. Vien tai, kad abi susitarimo šalys yra viešosios institucijos, savaime nereiškia, jog viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos. Tačiau viešųjų pirkimų taisyklių taikymas neturėtų riboti viešųjų institucijų laisvės vykdyti joms pavestas viešųjų paslaugų teikimo užduotis naudojantis savo ištekliais, įskaitant galimybę bendradarbiauti su kitomis viešosiomis institucijomis.

Reikėtų užtikrinti, kad dėl viešojo sektoriaus institucijų tarpusavio bendradarbiavimo, kuriam viešųjų pirkimų taisyklės netaikomos, nebūtų iškreipta konkurencija privačių ekonominės veiklos vykdytojų atžvilgiu tiek, kiek taip bendradarbiaujant privatus paslaugų teikėjas atsidurtų privilegijuotoje padėtyje savo konkurentų atžvilgiu;

(32) viešosioms [viešojo pirkimo] sutartims, skiriamoms kontroliuojamiesiems juridiniams asmenims [sudaromoms su kontroliuojamaisiais juridiniais asmenimis], šioje direktyvoje numatytos procedūros neturėtų būti taikomos, jeigu perkančiosios organizacijos vykdoma to juridinio asmens kontrolė yra panaši į tą, kurią ji vykdo savo skyrių atžvilgiu, su sąlyga, kad daugiau kaip 80 % to kontroliuojamojo juridinio asmens veiklos vykdoma atliekant užduotis, kurias jam yra pavedusi kontroliuojančioji perkančioji organizacija arba kiti tos perkančiosios organizacijos kontroliuojami juridiniai asmenys, neatsižvelgiant į tai, kas yra naudos, susijusios su sutarties įvykdymu, gavėjas.

<...>“

4 Šios direktyvos 1 straipsnio „Dalykas ir taikymo sritis“ 4 dalyje nustatyta:

„Šia direktyva nedaromas poveikis valstybių narių teisei laisvai spręsti, laikantis Sąjungos teisės, kokias paslaugas jos bendrojo ekonominio intereso paslaugomis, kaip tos paslaugos turėtų būti organizuojamos ir finansuojamos laikantis valstybės pagalbos taisyklių ir kokios konkrečios pareigos joms turėtų būti taikomos. Lygiai taip pat šia direktyva nedaromas poveikis viešųjų institucijų teisei spręsti ar, kaip ir kokiu mastu jos nori pačios atlikti viešąsias funkcijas pagal SESV 14 straipsnį ir Protokolą Nr. 26.“

5 Minėtos direktyvos 12 straipsnio, kuriame reglamentuojamos „[v]iešosios [viešojo pirkimo] sutartys tarp viešojo sektoriaus subjektų“, 1 dalyje nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešosioms [viešojo pirkimo] sutartims, kurias perkančioji organizacija skiria privačiosios [privatinės] ar viešosios teisės reglamentuojamam juridiniam asmeniui [sudaro su privatinės ar viešosios teisės reglamentuojamu juridiniu asmeniu], kai įvykdomos visos šios sąlygos:

a) perkančioji organizacija atitinkamą juridinį asmenį kontroliuoja panašiai kaip ir savo skyrius;

b) daugiau kaip 80 % kontroliuojamojo juridinio asmens veiklos vykdoma atliekant užduotis, kurias jam yra pavedusi kontroliuojančioji perkančioji organizacija arba kiti tos perkančiosios organizacijos kontroliuojami juridiniai asmenys, ir

c) kontroliuojamajame juridiniame asmenyje nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo, išskyrus atvejus, kai kontrolės ir teisės blokuoti nesuteikiantis privataus kapitalo dalyvavimas yra reikalaujamas pagal nacionalinės teisės aktų nuostatas laikantis Sutarčių ir jis nesuteikia lemiamos įtakos kontroliuojamojo juridinio asmens sprendimams.

<...>“

6 Direktyvos 2014/24 18 straipsnio „Pirkimų principai“ 1 dalyje nustatyta:

„Perkančiosios organizacijos ekonominės veiklos vykdytojus vertina vienodai ir jų nediskriminuoja, jos veikia skaidriai ir vadovaujasi proporcingumo principu.

Pirkimai negali būti parengti siekiant išvengti šios direktyvos taikymo arba dirbtinai sumažinti konkurenciją. Laikoma, kad konkurencija yra dirbtinai sumažinta tais atvejais, kai pirkimai parengiami siekiant nederamai sudaryti palankesnes ar nepalankias sąlygas tam tikriems ekonominės veiklos vykdytojams.“

7 Remiantis Direktyvos 2014/24 91 straipsnio pirma pastraipa, Direktyva 2004/18 panaikinta nuo 2016 m. balandžio 18 d.

Lietuvos teisė

8 Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (2014 m. sausio 1 d.–2017 m. liepos 1 d. galiojusi redakcija; toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) 10 straipsnio 5 dalyje buvo nustatyta, kad vidaus sandoris „[galėjo] būti [sudarytas] tik gavus Viešųjų pirkimų tarnybos sutikimą“.

9 Viešųjų pirkimų įstatymo (redakcijos nuo 2017 m. liepos 1 d.) 10 straipsnyje nustatyta:

„1. Šio įstatymo reikalavimai netaikomi vidaus sandoriams, kuriuos perkančioji organizacija sudaro su kita perkančiąja organizacija, kai yra visos šios sąlygos kartu:

1) perkančioji organizacija kitą perkančiąją organizaciją kontroliuoja kaip savo pačios tarnybą ar struktūrinį padalinį, darydama lemiamą įtaką jos strateginiams tikslams ir reikšmingiems sprendimams, įskaitant sprendimus dėl: ilgalaikio turto investavimo, perleidimo, nuomos, įkeitimo, hipotekos; kitų ūkio subjektų akcijų įsigijimo arba perleidimo; teisės valdyti ūkio subjekto (subjektų) skyrius perdavimo. Tokią kontrolę gali atlikti ir kitas juridinis asmuo, kurį patį tokiu pačiu būdu kontroliuoja perkančioji organizacija;

2) per paskutinius 3 finansinius metus daugiau kaip 80 procentų kontroliuojamos perkančiosios organizacijos gautų vidutinių pajamų iš pirkimo-pardavimo sutarčių sudaro pajamos, gautos iš sutarčių, sudarytų su kontroliuojančia perkančiąja organizacija ar su juridiniais asmenimis, kuriuos kontroliuoja ta perkančioji organizacija, ir skirtų jos (jų) poreikiams tenkinti ar funkcijoms atlikti. Jeigu kontroliuojama perkančioji organizacija vykdė veiklą trumpiau kaip 3 finansinius metus, tai atitinkami rezultatai turi būti numatyti pagal jos veiklos planus;

3) kontroliuojamoje perkančioje organizacijoje nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo.

2. Vidaus sandoris gali būti sudaromas tik išimtiniu atveju, kai tenkinamos šio straipsnio 1 dalyje išdėstytos sąlygos ir perkant viešojo pirkimo būdu būtų neįmanoma užtikrinti paslaugos teikimo nepertraukiamumo, geros kokybės ir prieinamumo.

<...>

5. Valstybės įmonės, akcinės bendrovės ir uždarosios akcinės bendrovės, kuriose valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, vidaus sandorių sudaryti negali.“

10 1999 m. kovo 23 d. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (Žin., 1999, Nr. 30-856, toliau – Konkurencijos įstatymas) 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Viešojo administravimo subjektai, įgyvendindami pavestus uždavinius, susijusius su ūkinės veiklos reguliavimu Lietuvos Respublikoje, privalo užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę.

2. Viešojo administravimo subjektams draudžiama priimti teisės aktus arba kitus sprendimus, kurie teikia privilegijas arba diskriminuoja atskirus ūkio subjektus ar jų grupes ir dėl kurių atsiranda ar gali atsirasti konkurencijos sąlygų skirtumų atitinkamoje rinkoje konkuruojantiems ūkio subjektams, išskyrus atvejus, kai skirtingų konkurencijos sąlygų neįmanoma išvengti vykdant Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

11 2014 m. vasario 7 d. perkančioji organizacija paskelbė Kauno miesto želdinių, miškų, miško parkų priežiūros ir tvarkymo paslaugų pirkimą.

12 Šio pirkimo, sudaryto iš trijų dalių, laimėtoja pripažinta *Irgita* ir 2014 m. kovo 18 d. su ja 3 metų laikotarpiui, t. y. iki 2017 m. kovo 18 d., pasirašyta Vejų šienavimo paslaugų pirkimo sutartis.

13 Šioje sutartyje buvo nurodyti maksimalūs paslaugų kiekiai, kurių buvo galima reikalauti iš *Irgita*. Perkančioji organizacija neįsipareigojo užsakyti visų minėtoje sutartyje nurodytų paslaugų ar jų kieko. Be to, perkančioji organizacija privalėjo mokėti *Irgita* tik už faktiškai suteiktas paslaugas pagal minėtoje sutartyje nustatytus įkainius.

14 2016 m. balandžio 1 d. perkančioji organizacija kreipėsi į Viešųjų pirkimų tarnybą (Lietuva), prašydama jos leidimo sudaryti su *Kauno švara* vidaus sandorį dėl iš esmės analogiškų paslaugų, kurias *Irgita* teikė pagal 2014 m. kovo 18 d. sutartį.

15 *Kauno švara*, kuri turi juridinio asmens statusą, yra kontroliuojama perkančiosios organizacijos, kuri yra vienintelė šios įmonės savininkė. Be to, ji 2015 m. 90,07 % pajamų gavo iš veiklos, atliekamos perkančiosios organizacijos naudai.

16 2016 m. balandžio 20 d. Viešųjų pirkimų tarnyba leido perkančiajai organizacijai sudaryti sutartį su *Kauno švara* dėl aptariamų paslaugų teikimo, tačiau įpareigojo ją prieš sudarant minėtą sutartį įvertinti galimybę šias paslaugas pirkti taikant viešųjų pirkimų procedūrą. Bet kuriuo atveju perkančiosios organizacijos sprendimas turėjo atitikti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalį.

17 2016 m. gegužės 3 d. Kauno miestas priėmė sprendimą sudaryti Vejų šienavimo paslaugų teikimo sutartį su *Kauno švara* ir patvirtino paslaugų, kurios bus teikiamos, įkainius (toliau – ginčijamas sprendimas).

18 2016 m. gegužės 19 d. perkančioji organizacija ir *Kauno švara* sudarė minėtą sutartį (toliau – ginčijama sutartis). Šioje sutartyje, sudarytoje penkeriems metams, *inter alia*, nurodyta, kad paslaugos užsakomos pagal perkančiosios organizacijos poreikį, už jas atsiskaitoma pagal sutartyje nustatytus įkainius, taip pat nustatyta galimybė pratęsti jos galiojimo terminą.

19 2016 m. gegužės 20 d. *Irgita* jurisdikciją turinčiame Lietuvos pirmosios instancijos teisme pareiškė ieškinį dėl ginčijamo sprendimo ir ginčijamos sutarties. Šiame ieškinyje ji tvirtino, kad, atsižvelgiant į jos ir perkančiosios organizacijos 2014 m. kovo 18 d. sudarytą sutartį, perkančioji organizacija negalėjo sudaryti ginčijamos sutarties.

20 Nors pirmosios instancijos teismas *Irgita* ieškinį atmetė, Lietuvos apeliacinis teismas jos apeliacinį skundą pripažino pagrįstu: 2017 m. spalio 4 d. sprendimu jis panaikino ginčijamą sprendimą ir pripažino ginčijamą sutartį negaliojančia.

21 Tas teismas nurodė, kad naudojimasis Viešųjų pirkimų įstatymo (2014 m. liepos 1 d.–2017 m. liepos 1 d. galiojusi redakcija) 10 straipsnio 5 dalyje numatyta teise sudaryti vidaus sandorį negali pažeisti Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto imperatyvo nepažeisti ūkio subjektų konkurencijos, vienam jų nesuteikti privilegijų, o kitų nediskriminuoti. Ginčijama sutartis yra neteisėta visų pirma dėl to, kad dėl jos sumažėjo užsakymų *Irgita* apimtis ir kad sudarydama vidaus sandorį perkančioji organizacija be objektyvaus poreikio jos kontroliuojamai bendrovei suteikė privilegijų, kurios gali iškraipyti Kauno miesto miškingų vietovių tvarkymo rinkoje veikiančių ūkio subjektų konkurencijos sąlygas.

22 Nagrinėdamas Kauno miesto ir perkančiosios organizacijos pateiktą kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatuoja, pirma, kad ginčijama sutartis akivaizdžiai yra vidaus sandoris ir, antra, pagrindinėje byloje kyla bendresnė vidaus sandorių ir nepriklausomų ūkio subjektų konkurencijos užtikrinimo santykio problema.

23 Be to, jis pažymi, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nuo 2011 m. pabaigos iki 2015 m. vidurio formavo praktiką, kad vidaus sandoriai, atitinkantys 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendime *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562) įtvirtintus kriterijus, yra teisėti. Vis dėlto nuo 2015 m. vidurio, *inter alia*, atsižvelgdamas į du Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus, jis pradėjo vidaus sandorių

teisėtumą sieti ne tik su 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendime *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562) įtvirtintais kriterijais, bet ir su papildomais vertybiniais pagrindais, išplaukiančiais iš Konkurencijos įstatymo nuostatų. Tarp šių kriterijų yra, pavyzdžiui, nepertraukiamas paslaugų teikimas, jų gera kokybė ir prieinamumas, taip pat poveikis kitų ūkio subjektų lygiateisiškumui ir šių galimybės konkuruoti dėl atitinkamų paslaugų.

24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad sąvoka „vidaus sandoris“ yra savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, nes, atsižvelgiant į 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562), ja nukrypstama nuo bendrosios viešojo pirkimo sutarties sąvokos. Kadangi šios sąvokos apibrėžtyje nėra nuorodos į valstybių narių teisę, minėta sąvoka priskirtina Sąjungos teisei, kaip tai matyti iš 2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *Auroux ir kt.* (C-220/05, EU:C:2007:31).

25 Be to, iš Direktyvos 2014/24 12 straipsnio, siejamo su šios direktyvos 2, 31 ir 32 konstatuojamosiomis dalimis, matyti, kad vidaus sandorio, kaip jis suprantamas pagal šį straipsnį, teisėtumas išimtinai siejamas su 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendime *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562) nustatytomis sąlygomis, papildomai nevertinant kitų aspektų, o tai reiškia, kad Direktyvoje 2014/24 pasirinktas griežtas vidaus sandorių derinimo būdas.

26 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neatmeta galimybės, kad valstybės narės išsaugo tam tikrą diskreciją. Kaip šiuo klausimu matyti iš Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 4 dalies, ši direktyva nedaro poveikio valstybių narių teisei laisvai spręsti, laikantis Sąjungos teisės, kokias paslaugas jos laiko „bendrojo ekonominio intereso paslaugomis“, kaip tos paslaugos turėtų būti organizuojamos ir finansuojamos laikantis valstybės pagalbos teikimo taisyklių ir kokios konkrečios pareigos joms turėtų būti taikomos. Lygiai taip pat ši direktyva nedaro poveikio viešųjų institucijų teisei spręsti, ar, kaip ir kokiu mastu jos nori pačios atlikti tam tikras viešąsias funkcijas pagal SESV 14 straipsnį ir Protokolą Nr. 26. Chartijos 36 straipsnyje taip pat nurodyta, kad siekdama skatinti Sąjungos socialinę ir teritorinę sanglaudą Sąjunga pagal Sutartis pripažįsta ir gerbia teisę naudotis bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, numatytomis nacionalinės teisės aktuose ir praktikoje.

27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, valstybės narės turi turėti teisę vidaus sandorio sudarymo galimybę sieti su aiškumo, nuspėjamumo ir ypač teisėtų lūkesčių apsaugos reikalavimais, su sąlyga, kad tokie reikalavimai aiškiai nustatyti jų teisės aktuose ir nekyla vien iš jurisprudencijos.

28 Be to, net darant prielaidą, kad nacionaliniai teismai galėtų numatyti vidaus sandorių sudarymo apribojimus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja dėl tokių apribojimų pagrįstumo. Iš tiesų, pasak prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo, Lietuvos apeliacinio teismo argumentai leistų suabejoti perkančiosios organizacijos teise sudaryti vidaus sandorį, atitinkantį 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendime *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562) nustatytus kriterijus, jei kiti nei kontroliuojamoji įmonė ūkio subjektai gali teikti aptariamas paslaugas.

29 Šiomis aplinkybėmis Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal nagrinėjamoje byloje susiklosčiusias aplinkybes, kai ginčo *in house* sandorio sudarymo, *inter alia*, administracinės, procedūros pradėtos dar galiojant Direktyvai 2004/18, tačiau pati sutartis sudaryta 2016 m. gegužės 19 d. [po to, kai buvo panaikinta minėta direktyva], toks sandoris patenka į Direktyvos 2014/18 ar Direktyvos 2014/24 taikymo sritį?

2. Darant prielaidą, kad ginčo *in house* sandoris patenka į Direktyvos 2004/18 taikymo sritį:
   a) ar šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies a papunktis (bet šia nuostata neapsiribojant), atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562), 2007 m. sausio 18 d. Sprendimą *Jean Auroux ir kt.* (C-220/05,

EU:C:2007:31) ir 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimą *ANAV* (C-410/04, EU:C:2006:237), turi būti suprantamas ir aiškinamas taip, kad *in house* sandorio sąvoka priklauso Sąjungos teisės reguliavimo sričiai, o šios sąvokos turiniui ir taikymui nedaro įtakos nacionalinė valstybių narių teisė, *inter alia*, tokių sandorių sudarymo ribojimai, pavyzdžiui, sąlyga, jog viešojo pirkimo sutartimis negalima užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo;

b) jei atsakymas į [antrojo klausimo a punktą] būtų neigiamas, t. y. *in house* sandorio sąvoka iš dalies ar visiškai patenka į valstybių narių teisės reguliavimo sritį, ar pirma nurodyta Direktyvos 2004/18 nuostata turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės turi diskreciją nustatyti *in house* sandorių sudarymo ribojimus ar papildomas sąlygas (palyginti su Sąjungos teise ir jurisprudencija), tačiau ją gali įgyvendinti tik konkrečiomis ir aiškiomis pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normomis?

3. Darant prielaidą, kad ginčo *in house* sandoris patenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį:
   a) ar šios direktyvos 1 straipsnio 4 dalies ir 12 straipsnio bei Chartijos 36 straipsnio nuostatos kartu ar atskirai (bet jomis neapsiribojant), atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, visų pirma 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Teckal* (C-107/98, EU:C:1999:562), 2007 m. sausio 18 d. Sprendimą *Jean Auroux ir kt.* (C-220/05, EU:C:2007:31) ir 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimą *ANAV* (C-410/04, EU:C:2006:237), turi būti suprantamos ir aiškinamos taip, kad *in house* sandorio sąvoka priklauso Sąjungos teisės reguliavimo sričiai, o šios sąvokos turiniui ir taikymui nedaro įtakos nacionalinė valstybių narių teisė, *inter alia*, tokių sandorių sudarymo ribojimai, pavyzdžiui, sąlyga, jog viešojo pirkimo sutartimis negalima užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo;
   b) jei atsakymas į [trečiojo klausimo a punktą] būtų neigiamas, t. y. *in house* sandorio sąvoka iš dalies ar visiškai patenka į valstybių narių teisės reguliavimo sritį, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos taip, kad valstybės narės turi diskreciją nustatyti *in house* sandorių sudarymo ribojimus ar papildomas sąlygas (palyginti su Sąjungos teise ir jurisprudencija), tačiau ją gali įgyvendinti tik konkrečiomis ir aiškiomis pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normomis?

4. Nepriklausomai nuo to, į kokios direktyvos taikymo sritį patektų ginčo vidaus sandoris, ar viešųjų pirkimų tiekėjų lygiateisiškumo ir nediskriminavimo bei skaidrumo principai (Direktyvos 2004/18 2 straipsnis, Direktyvos 2014/24 18 straipsnis), bendrasis draudimas diskriminuoti dėl pilietybės (SESV 18 straipsnis), įsisteigimo laisvė (SESV 49 straipsnis) bei laisvė teikti paslaugas (SESV 56 straipsnis), galimybė įmonėms suteikti išimtines teises (SESV 106 straipsnis), Teisingumo Teismo jurisprudencija ([1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimas *Teckal*, C-107/98, EU:C:1999:562; 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimas *ANAV*, C-410/04, EU:C:2006:237; 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimas *Sea*, C-573/07, EU:C:2009:532; 2016 m. gruodžio 8 d. Sprendimas *Undis Servizi*, C-553/15, EU:C:2016:935] ir kiti) turi būti suprantami ir aiškinami taip, kad *in house* sandoris, kurį sudaro perkančioji organizacija ir nuo jos teisiškai atskirtas subjektas, o perkančioji organizacija šį subjektą kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas ir šio subjekto pagrindinę veiklos dalį sudaro veikla, vykdoma perkančiosios organizacijos naudai, *per se* teisėtas, *inter alia*, nepažeidžia kitų ūkio subjektų teisės į sąžiningą konkurenciją, šie nėra diskriminuojami, o vidaus sandorį sudariusiam kontroliuojamam subjektui nėra teikiamos privilegijos?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

30 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutarties su juridiniu asmeniu, kurį ji kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas, sudarymo procedūrą pradėjo dar galiojant Direktyvai 2004/18, bet sutartis sudaryta jau panaikinus šią direktyvą, patenka į Direktyvos 2004/18 ar Direktyvos 2014/24 taikymo sritį.

31 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad viešiesiems pirkimams paprastai taikytina direktyva, galiojanti tuo momentu, kai perkančioji organizacija pasirenka procedūrą, kurią taikys, ir galutinai išsprendžia klausimą, ar privaloma iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti (žr., be kita ko, 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Impresa Pizzarotti*, C-213/13, EU:C:2014:2067, 31 punktą ir 2016 m. balandžio 7 d. Sprendimo *Partner Apelski Dariusz*, C-324/14, EU:C:2016:214, 83 punktą).

32 Kadangi, kaip matyti iš Direktyvos 2014/24 91 straipsnio pirmos pastraipos, Direktyva 2004/18 buvo panaikinta nuo 2016 m. balandžio 18 d., reikia išnagrinėti, ar tą dieną perkančioji organizacija pagrindinėje byloje jau buvo priėmusi galutinį sprendimą sudaryti vidaus sandorį.

33 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad perkančioji organizacija 2016 m. balandžio 1 d. kreipėsi į Viešųjų pirkimų tarnybą, prašydama jos leidimo sudaryti pagrindinėje byloje nagrinėjamą vidaus sandorį, ir kad šis leidimas jai buvo suteiktas 2016 m. balandžio 20 d., t. y. tada, kai Direktyva 2004/18 jau buvo panaikinta.

34 Taigi, kaip teigia generalinis advokatas savo išvados 34 punkte, kadangi Viešųjų pirkimų tarnyba sprendimą priėmė jau panaikinus Direktyvą 2004/18, darytina išvada, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamai situacijai turi būti taikoma Direktyva 2014/24.

35 Be to, kadangi šis leidimas buvo išduotas su sąlyga, kad perkančioji organizacija įvertins galimybę pagrindinėje byloje nagrinėjamas paslaugas pirkti pagal įprastą viešųjų pirkimų procedūrą, perkančioji organizacija negalėjo galutinai išspręsti klausimo, ar ji privalėjo iš anksto skelbti konkursą pagrindinėje byloje nagrinėjamai viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti Direktyvos 2004/18 panaikinimo dieną, t. y. 2016 m. balandžio 18 d.

36 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutarties su juridiniu asmeniu, kurį ji kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas, sudarymo procedūrą pradėjo dar galiojant Direktyvai 2004/18, bet sutartis sudaryta po šios direktyvos panaikinimo, t. y. po 2016 m. balandžio 18 d., patenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį, jei perkančioji organizacija klausimą dėl to, ar privalėjo iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti, galutinai išsprendė po šios datos.

Dėl antrojo klausimo

37 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl trečiojo klausimo a punkto

38 Visų pirma reikia pažymėti, kad trečiojo klausimo a punkte daroma nuoroda, be kita ko, į Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 4 dalį ir Chartijos 36 straipsnį, kuriuose minimos bendrus ekonominius interesus tenkinančios paslaugos.

39 Vis dėlto, kadangi nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nepateikiama jokios informacijos, pagrindžiančios tai, kad sąvokos „bendrojo ekonominio intereso paslaugos“ aiškinimas yra svarbus ginčui pagrindinėje byloje išspręsti, Teisingumo Teismas negali naudingai atsakyti į trečiąjį klausimą tiek, kiek jame daroma nuoroda į Direktyvos 2014/24 1 straipsnio 4 dalį ir Chartijos 36 straipsnį.

40 Taigi trečiojo klausimo a punktą reikia performuluoti ir laikyti, kad juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje valstybė narė vidaus sandorių sudarymą, be kita ko, sieja su sąlyga, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymas neleistų užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo.

41 Visų pirma reikia pažymėti, kad Direktyvos 2014/24 vienintelis tikslas, kaip nustatyta jos 1 konstatuojamoje dalyje, yra koordinuoti tam tikrą vertę viršijančias nacionalines viešųjų pirkimų procedūras.

42 Būtent atsižvelgiant į šią konstatuojamąją dalį reikia aiškinti Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalį, pagal kurią „[š]i direktyva netaikoma viešosioms [viešojo pirkimo] sutartims, kurias perkančioji organizacija skiria privačiosios [privatinės] ar viešosios teisės reglamentuojamam juridiniam asmeniui [sudaro su privatinės ar viešosios teisės reglamentuojamu juridiniu asmeniu], kai įvykdomos [šios dalies a–c punktuose nustatytos] sąlygos“.

43 Šios nuostatos, kurioje tik išsamiai išvardytos sąlygos, kurių perkančioji organizacija turi laikytis, ketindama sudaryti vidaus sandorį, vienintelis poveikis yra suteikti valstybėms narėms įgaliojimus tokio sandorio nepriskirti Direktyvos 2014/24 taikymo sričiai.

44 Taigi, ji negali iš valstybių narių atimti laisvės pirmenybę teikti kuriam nors paslaugų teikimo, darbų atlikimo ar prekių tiekimo būdui. Iš tiesų ši laisvė reiškia pasirinkimą, atliekamą etape, ankstesniame už sutarties sudarymo etapą, taigi ji neturėtų patekti į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį.

45 Valstybių narių laisvė pasirinkti paslaugų teikimo būdą, kuriuo naudodamosi perkančiosios organizacijos tenkins savo poreikius, taip pat išplaukia iš Direktyvos 2014/24 5 konstatuojamosios dalies, kurioje skelbiama, kad „nė viena šios direktyvos nuostata neįpareigoja valstybių narių sudaryti paslaugų, kurias jos nori teikti pačios, teikimo sutarčių arba naudotis išorės paslaugomis, arba teikimą organizuoti kitu būdu nei sudarant viešąsias [viešojo pirkimo] sutartis, kaip apibrėžta šioje direktyvoje“, taip įtvirtinant Teisingumo Teismo jurisprudenciją, suformuotą iki minėtos direktyvos.

46 Taigi, kadangi Direktyva 2014/24 neįpareigoja valstybių narių naudoti viešųjų pirkimų procedūros, ji taip pat neturėtų jų įpareigoti sudaryti vidaus sandorio, kai tenkinamos 12 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos.

47 Be to, tokia valstybėms narėms suteikta laisvė yra aiškiau įtvirtinta 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014, p. 1) 2 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta:

„Šia direktyva pripažįstamas laisvo nacionalinių, regionų ir vietos valdžios institucijų vykdomo administravimo pagal nacionalinę ir Sąjungos teisę principas. Tos valdžios institucijos gali nekliudomos spręsti, kaip geriausiai administruoti darbų vykdymą ar paslaugų teikimą, visų pirma siekiant užtikrinti aukštą kokybės, saugos ir prieinamumo lygį, lygiateisiškumą ir visuotinio prieinamumo bei naudotojų teisių propagavimą viešųjų paslaugų srityje.

Tos valdžios institucijos gali pasirinkti vykdyti savo viešojo intereso užduotis naudodamos nuosavus išteklius arba bendradarbiaudamos su kitomis valdžios institucijomis, arba šias užduotis pavesti ekonominės veiklos vykdytojams.“

48 Vis dėlto valstybių narių laisvė pasirinkti, jų nuomone, tinkamiausią darbų atlikimo ar paslaugų teikimo organizavimo būdą nėra neribota. Priešingai, ji turi būti įgyvendinama laikantis pagrindinių SESV nuostatų, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvo paslaugų teikimo, taip pat iš jų išplaukiančių principų, kaip antai vienodo požiūrio, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo (pagal analogiją žr. 1987 m. liepos 9 d. Sprendimo *CEI ir Bellini*, 27/86–29/86, EU:C:1987:355, 15 punktą; 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Telaustria ir Telefonadress*, C-324/98, EU:C:2000:669, 60 punktą ir 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *Sea*, C-573/07, EU:C:2009:532, 38 punktą).

49 Paisydama šių apribojimų valstybė narė gali perkančiajai organizacijai nustatyti vidaus sandorio sudarymo sąlygas, kurios nenumatytos Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalyje, siekiant visų pirma užtikrinti paslaugų nepertraukiamumą, gerą kokybę ir prieinamumą.

50 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į trečiojo klausimo a punktą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad pagal ją nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje valstybė narė vidaus sandorio sudarymą, be kita ko, sieja su sąlyga, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymas neleistų užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo, jeigu etape iki viešojo pirkimo sutarties sudarymo pasirenkant konkretų paslaugų teikimo būdą paisoma vienodo požiūrio, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.

Dėl trečiojo klausimo b punkto

51 Savo trečiojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis, siejama su skaidrumo principu, turi būti aiškinama taip, kad valstybių narių taikomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos turi būti įtvirtintos konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose.

52 Kaip konstatuota šio sprendimo 44 punkte, Direktyva 2014/24 iš valstybių narių neatima laisvės etape iki viešojo pirkimo sutarties sudarymo pirmenybę teikti tam tikram paslaugų teikimo, darbų atlikimo ar prekių tiekimo būdui.

53 Tuo remiantis darytina išvada, kad kai valstybė narė nustato taisykles, pagal kurias tokiam paslaugų teikimo, darbų atlikimo ar prekių tiekimo būdui teikiama pirmenybė, palyginti su kitais, kaip tai buvo padaryta nagrinėjamu atveju nustatant sąlygas, kurioms esant pagal Lietuvos teisę leidžiama sudaryti vidaus sandorius, kaip jie suprantami pagal Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalį, šių taisyklių nustatymas nelaikytinas šios direktyvos perkėlimu.

54 Vis dėlto, kai valstybės narės nusprendžia imtis tokių priemonių, jos, kaip buvo nurodyta šio sprendimo 48 punkte, turi laikytis įvairių principų, tarp jų ir skaidrumo principo.

55 Skaidrumo principas, kaip ir teisinio saugumo principas, reikalauja, kad sąlygos, kurias valstybės narės taiko vidaus sandorių sudarymui, būtų įtvirtintos pakankamai prieinamose ir aiškiose nuostatose, kurių taikymą galima numatyti, siekiant išvengti bet kokio savivalės pavojaus.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar Lietuvos aukščiausios instancijos teismų pateikiamas Konkurencijos įstatymo nuostatų aiškinimas nuo 2015 m. vidurio buvo pakankamai suprantamas ir tikslus, ir ar jis buvo pakankamai paviešintas, kad tiek perkančiosios organizacijos, tiek suinteresuotieji ūkio subjektai galėjo būti tinkamai apie jį informuoti.

57 Taigi į trečiojo klausimo b punktą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis, siejama su skaidrumo principu, turi būti aiškinama taip, kad valstybių narių taikomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos turi būti įtvirtintos konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose, kurios turi būti pakankamai prieinamos, o jų taikymas – numatomas, kad būtų išvengta bet kokio savivalės pavojaus, o tai nagrinėjamu atveju turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl ketvirtojo klausimo

58 Savo ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytas sąlygas atitinkančio vidaus sandorio sudarymas pats savaime atitinka Sąjungos teisę.

59 Iš Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktų matyti, kad ši direktyva netaikoma viešojo pirkimo sutarčiai, kurią perkančioji organizacija sudaro su privatinės ar viešosios teisės reglamentuojamu juridiniu asmeniu, jeigu, pirma, perkančioji organizacija atitinkamą juridinį asmenį kontroliuoja panašiai kaip ir savo skyrius, antra, daugiau kaip 80 % kontroliuojamojo juridinio asmens veiklos vykdoma atliekant užduotis, kurias jam yra pavedusi kontroliuojančioji perkančioji organizacija arba kiti tos perkančiosios organizacijos kontroliuojami juridiniai asmenys, ir, trečia, tame pačiame juridiniame asmenyje iš principo nėra tiesioginio privataus kapitalo dalyvavimo.

60 Vis dėlto šioje nuostatoje reglamentuojama tik Direktyvos 2014/24 taikymo sritis ir ji neturi būti aiškinama kaip nustatanti sąlygas, kurioms esant sudaroma viešojo pirkimo sutartis, kai ji sudaroma kaip vidaus sandoris.

61 Kaip iš esmės matyti iš šio sprendimo 48 punkto, tai, jog vidaus sandoris, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalį, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nereiškia, kad valstybės narės ir perkančiosios organizacijos yra atleidžiamos nuo pareigos laikytis vienodo požiūrio, nediskriminavimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.

62 Be to, reikia pažymėti, kad šios direktyvos 31 konstatuojamojoje dalyje dėl viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimo skelbiama, jog reikėtų užtikrinti, kad dėl šios rūšies bendradarbiavimo, kuriam minėta direktyva netaikoma, nebūtų iškreipta konkurencija privačių ekonominės veiklos vykdytojų atžvilgiu.

63 Nagrinėjamu atveju būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar sudarydama pagrindinėje byloje nagrinėjamą vidaus sandorį, kurio dalykas iš dalies sutampa su viešojo pirkimo laimėtojos *Irgita* vykdomos viešojo pirkimo sutarties dalyku, perkančioji organizacija nepažeidė savo sutartinių prievolių pagal šią sutartį, taip pat skaidrumo principo, jei paaiškėtų, kad pastaroji nepakankamai aiškiai apibrėžė savo poreikius, be kita ko, neužtikrinusi minimalaus kiekio paslaugų užsakymo iš viešojo pirkimo laimėtojos, arba kad minėtas sandoris yra su *Irgita* sudarytos sutarties sąlygų esminis pakeitimas.

64 Taigi į ketvirtąjį klausimą reikia atsakyti taip: vidaus sandorio, kuris tenkina Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytas sąlygas, sudarymas nėra pats savaime atitinkantis Sąjungos teisę.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

65 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **Situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutarties su juridiniu asmeniu, kurį ji kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas, sudarymo procedūrą pradėjo dar galiojant 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo, bet sutartis sudaryta po šios direktyvos panaikinimo, t. y. po 2016 m. balandžio 18 d., patenka į 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18, taikymo sritį, jeigu perkančioji organizacija klausimą dėl to, ar privalėjo iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti, galutinai išsprendė po šios datos.**

2. **Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje valstybė narė vidaus sandorio sudarymą, be kita ko, sieja su sąlyga, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymas neleistų užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo, jeigu etape iki viešojo pirkimo sutarties sudarymo pasirenkant konkretų paslaugų teikimo būdą paisoma vienodo požiūrio, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.**

3. **Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis, siejama su skaidrumo principu, turi būti aiškinama taip, kad valstybių narių taikomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos turi būti įtvirtintos konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose, kurios turi būti pakankamai prieinamos, o jų taikymas – numatomas, kad būtų išvengta bet kokio savivalės pavojaus, o tai nagrinėjamu atveju turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.**

4. **Vidaus sandorio, kuris tenkina Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytas sąlygas, sudarymas nėra pats savaime atitinkantis Sąjungos teisę.**

Vilaras Jürimäe Šváby

Rodin Piçarra

Paskelbta 2019 m. spalio 3 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Kancleris
A. Calot Escobar

Ketvirtosios kolegijos
pirmininkas
M. Vilaras